

Samen voor een solidaire financiële sector

Hoe NEWB en F'IN COMMON hun krachten kunnen bundelen om de sociale en ecologische transitie te financieren

Inhoudsopgave

1.	Samenvatting van het voorstel	2
2.	Context en doelstellingen van het voorgestelde project	2
A.	Sociale economie	2
B.	Ecologische transitie.....	3
3.	Waarom is dit project vandaag noodzakelijk?	3
4.	Een collectieve en participatieve opbouw	4
5.	Conclusies van de raadplegingen met sleutelactoren in de solidaire financieringssector 4	
A.	Financieringsbehoeften van de sociale en duurzame economie	4
B.	De rol van de NEWB-gemeenschap bij het beantwoorden van deze behoeften.....	5
6.	Het voorstel: Een fusie om de impact te vergroten.....	5
A.	Voordelen van de fusie	5
B.	Voorbeeld van coöperatieve financiering: Partnerschap met de sociale huisvestingscoöperatie HouseForAll	6
C.	Analyse en besluitvorming door de Algemene Vergaderingen tegen de herfst van 2026.....	7
D.	Mandaat voorgelegd aan de Buitengewone Algemene Vergadering van 7 februari 2026.....	7
7.	Voorstelling van F'IN COMMON: Een solide en complementaire partner.....	7
8.	Financieel plan voor de tussenperiode (tot 30 november 2026).....	8
9.	Conclusie.....	8

1. Samenvatting van het voorstel

Deze nota stelt een strategische fusie voor tussen NEWB en F'IN COMMON, twee coöperaties die actief zijn in de solidaire en duurzame financiële sector in België, met als doel hun sociale en ecologische impact te vergroten. Geconfronteerd met een structureel tekort aan financiering voor de sociale economie (1 miljard euro per jaar in Europa) en de enorme financieringsbehoeften voor de ecologische transitie (400 tot 620 miljard euro per jaar tegen 2030), beoogt dit partnerschap het burgersparen te mobiliseren en solidaire financieringsprojecten te versterken. Dit gebeurt op basis van een gemeenschap van 115.000 coöperanten en een netwerk van 344 organisaties. De fusie zou het mogelijk maken om kredieten te verlenen aan sociale en duurzame ondernemingen, risico's te spreiden dankzij innovatieve garanties (wederzijdse garantiefondsen, hypotheek) en fiscale voordelen te benutten. F'IN COMMON, een complementaire partner met een gediversifieerde portefeuille en nul betalingsachterstanden in vijf jaar, zou de legitimiteit en actiekraft van de nieuwe structuur versterken.

Het proces, dat participatief en transparant zal zijn, zal worden voorgelegd aan de Buitengewone Algemene Vergadering van 7 februari 2026 voor een verkenningsmandaat, met een definitieve beslissing voorzien in de herfst van 2026. Het doel is om een onafhankelijke, democratische en veerkrachtige speler te creëren die in staat is om de klimaat- en sociale uitdagingen aan te pakken, terwijl coöperanten zicht krijgen van de impact op hun spaargeld.

2. Context en doelstellingen van het voorgestelde project

A. Sociale economie

In België vormt de sociale economie een essentiële pijler voor werkgelegenheid en sociale innovatie. Ze vertegenwoordigt 14,6% van de betaalde werkgelegenheid, of meer dan 260.000 banen, en heeft tussen 2018 en 2022 voor 21% bijgedragen aan de netto schepping van banen. Deze sector onderscheidt zich door zijn veerkracht, lokale verankering in alle gemeenten van het land – inclusief die met de laagste inkomens – en zijn tastbare sociale impact. De loonkloof is er kleiner, vrouwen vertegenwoordigen 70% van de werknemers, en het democratische bestuur betreft rechtstreeks alle belanghebbenden bij strategische beslissingen. Deze kenmerken maken de sector tot een sleutelspeler in de economische, ecologische en maatschappelijke transitie.

Toch kampt de sociale economie, ondanks haar centrale rol, met een structureel financieringstekort, dat in Europa wordt geschat op bijna 1 miljard euro per jaar. Hoewel de Europese Unie de ontwikkeling van solidaire financiering aanmoedigt, ligt het aan de lokale

actoren, in partnerschap met het hele ecosysteem, om aangepaste oplossingen voor te stellen om dit tekort aan te pakken.

B. Ecologische transitie

De financiering van de ecologische transitie in de Europese Unie wordt geconfronteerd met een paradox: ambitieuze klimaatdoelstellingen, zoals koolstofneutraliteit tegen 2050, maar vaak onvoldoende middelen om deze te bereiken. De investeringsbehoeften zijn enorm, geschat op 400 tot 620 miljard euro per jaar tegen 2030, of bijna 4% van het Europese BBP. Toch hebben de overheidsmiddelen, die al onder druk staan na de gezondheids- en geopolitieke crises, moeite om bij te benen. Nationale budgetten zien zelfs bepaalde ecologische kredieten afnemen, terwijl schadelijke milieubestedingen (subsidies voor fossiele brandstoffen, verstedelijking) blijven bestaan. Deze belangrijke fondsen zouden kunnen herbestemd worden op een positieve manier.

De sleutel ligt ook in de mobilisatie van de private sector, maar investeerders blijven voorzichtig vanwege de onzekerheid over het rendement en de complexiteit van de regelgeving, ondanks instrumenten zoals de groene taxonomie of duurzame obligaties. Europese mechanismen, zoals cohesiefondsen of de koolstofmarkt, proberen de inspanningen te herverdelen, maar de verschillen tussen lidstaten bemoeilijken hun effectiviteit. Ten slotte vereist aanpassing aan de gevolgen van klimaatverandering, die vaak wordt verwaarloosd ten gunste van mitigatie, extra middelen, terwijl politieke prioriteiten (verdediging, economisch herstel) een groter deel van de budgetten opeisen.

Zonder een versterkte coördinatie tussen publieke en private actoren en zonder een radicale heroriëntatie van de financiële stromen, dreigt de ecologische transitie slechts een intentie te blijven, door een gebrek aan middelen die opgewassen zijn tegen de uitdagingen.

In deze context past de historische missie van NEWB: het mobiliseren van het spaargeld van de burgers, het versterken van projecten met sociale en ecologische impact, en het actief bijdragen aan de transitie.

Deze aanpak maakt het mogelijk om het geld opnieuw ten dienste te stellen van de transitie, op een transparante, ethische en toegankelijke manier, door directe banden te creëren tussen degenen die financieren en degenen die de initiatieven dragen. Voor NEWB zal deze nieuwe activiteit haar rol als onafhankelijke speler ten dienste van de sociale economie en de ecologische transitie versterken.

3. Waarom is dit project vandaag noodzakelijk?

De uitdagingen van onze tijd – klimaatcrisis, groeiende sociale ongelijkheid, misstanden in het financiële systeem – vragen om concrete en innovatieve antwoorden. NEWB beschikt over

belangrijke troeven om hierop te reageren: een gemeenschap van 115.000 coöperanten, een netwerk van 344 maatschappelijke organisaties en meer dan 2.000 KMO-aandeelhouders, die allemaal potentiële projectdragers zijn.

Dit project is gebaseerd op drie fundamentele principes, die de kern vormen van de coöperatie. Ten eerste onafhankelijkheid, die NEWB in staat stelt autonoom te handelen, door haar keuzes af te stemmen op haar waarden en die van haar leden, zonder externe invloed. Ten tweede transparantie, die garandeert dat elke coöperant het gebruik van zijn spaargeld kan volgen, de impact kan begrijpen en actief kan deelnemen aan beslissingen. Ten slotte democratie, die bij NEWB geen loos concept is, maar een dagelijkse praktijk: elke coöperant heeft een stem en neemt deel aan de strategische oriëntaties van de coöperatie.

Door een alternatief te bieden voor traditionele economische modellen, beoogt dit fusieproject de ecologische en sociale transitie te ondersteunen, de realisatie van deugdelijke projecten te bevorderen en de burgers weer handvat te geven. Het belichaamt de verandering die NEWB wil zien, met een aanpak die zowel pragmatisch als ambitieus is.

4. Een collectieve en participatieve opbouw

Het project werd gezamenlijk opgebouwd door NEWB en haar leden volgens een resoluut participatieve en coöperatieve methode. Een Stuurcomité werd opgericht om de algemene coördinatie te verzekeren en de coherentie tussen de verschillende actieassen te garanderen. De samenstelling, gediversifieerd en evenwichtig, werd bepaald door een transparant en open selectieproces voor alle vrijwillige coöperanten. Drie werkgroepen werden opgericht om de financiële en juridische aspecten, operationele en technologische kwesties, en vraagstukken rond waarden, strategie en partnerschappen te behandelen. Deze groepen maakten het mogelijk om de strategische visie om te zetten in concrete acties, waarbij de leden nauw betrokken werden bij elke stap.

5. Conclusies van de raadplegingen met sleutelactoren in de solidaire financieringssector

Voordat het voorstel werd finaliseerd, raadpleegde NEWB zes belangrijke actoren in de solidaire en duurzame financieringssector in België: Crédal, F'IN COMMON, Hefboom, Citizendfund, Lita en Ecco Nova. Deze uitwisselingen maakten het mogelijk om de on vervulde financieringsbehoeften van de sociale economie te identificeren.

A. Financieringsbehoeften van de sociale en duurzame economie

Projecten in deze sector worden vaak geconfronteerd met weigeringen van financiering vanwege hun perceptie als te risicovol, weinig rendabel of weinig liquide. Toch wordt hun sociale of ecologische waarde zelden meegenomen in risicoanalyses, zelfs niet door

burgerinvesteerders. Bovendien vereisen deze initiatieven een langetermijnvisie, wat hun financiering complex maakt, met name voor microkredieten voor beroepsactiviteiten of culturele projecten.

De beschikbare bedragen van financiers in de sociale en duurzame economie blijven ontoereikend om aan de groeiende behoeften te voldoen, met name op gebieden zoals betaalbare huisvesting, zorg, welzijn of hernieuwbare energie.

B. De rol van de NEWB-gemeenschap bij het beantwoorden van deze behoeften

De NEWB-gemeenschap beschikt over belangrijke troeven om deze leemtes op te vullen. Ze kan extra liquiditeit en collectieve slagkracht bieden, wat een opschaling mogelijk maakt. Haar financiële capaciteit, gecombineerd met een sterke gevoeligheid voor impact, stelt haar in staat om een gemengd model te overwegen: rendement waar mogelijk, en geduldig ondersteunen waar nodig. De betrokkenheid van burgers in besluitvormingsprocessen is een sleutelfactor om dit te bereiken.

6. Het voorstel: Een fusie om de impact te vergroten

NEWB stelt voor om een fusieproject met F'IN COMMON te bestuderen, een coöperatie gespecialiseerd in de financiering van de sociale economie. Deze fusie zou de nieuwe entiteit in staat stellen om kredieten te verlenen aan ondernemingen in de sociale economie, het spaargeld van coöperanten te verzamelen in de vorm van aankoop van aandelen, en een verscheidenheid aan initiatieven te financieren terwijl de risico's worden gespreid. Coöperanten zouden profiteren van solide financiële garanties, zoals een onderling garantiefonds dat wordt gevoed door leners, zekerheden (hypotheken, pandrechten) of het Europees Investeringsfonds (EIF).

De gefuseerde entiteit zou nooit als enige financier optreden alleen financieren, maar in partnerschap met andere geldschieters, met een evenwichtige basis (50/50) als doel.

Een dividend van maximaal 1% bruto zou kunnen worden uitgekeerd, afhankelijk van de jaarlijkse resultaten en de goedkeuring van de Algemene Vergadering. De verzekeringsactiviteit zou worden behouden en verder ontwikkeld.

A. Voordelen van de fusie

Deze fusie zou de structuurkosten verlagen en tegelijkertijd de sociale impact van NEWB versterken. Na analyse zou het ook toegang bieden tot fiscale voordelen, zoals het investcoop.brussels-mechanisme, dat een fiscaal voordeel van 3,5% biedt aan natuurlijke personen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen. Ten slotte zou het de erkenning van

het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Europa genieten, wat de legitimiteit en uitstraling zou versterken.

B. Voorbeeld van coöperatieve financiering: Partnerschap met de sociale huisvestingscoöperatie HouseForAll

Context

De coöperatie HouseForAll, actief in de creatie van sociale en duurzame huisvesting, wil een nieuw vastgoedproject ontwikkelen met 20 betaalbare woningen in de regio Luik. De totale kost van het project bedraagt 2.000.000 €, waarvan 60% zal worden gefinancierd door eigen middelen en overheids subsidies, en 40% (ofwel 800.000 €) door een lening.

Oplossing voorgesteld door de gefuseerde entiteit (NEWB/F'IN COMMON)

De gefuseerde entiteit (NEWB/F'IN COMMON) stelt een solidair krediet voor van 400.000 € (ofwel 50% van het geleende bedrag), in partnerschap met een andere geldschieter, de Stichting Duurzame Huisvesting, die de resterende 400.000 € zal financieren. Deze constructie maakt het mogelijk om:

- Het risico te verdelen tussen twee geldschieters die betrokken zijn bij de sociale economie.
- De financieringsbronnen voor HouseForAll te diversifiëren, terwijl het project veilig wordt gesteld.

Financiële garanties

Om de lening te verzekeren, stelt de gefuseerde entiteit (NEWB/F'IN COMMON) de volgende garanties in:

1. **Een wederzijds garantiefonds:** HouseForAll zal bijdragen aan een garantiereserve, gevoed door alle leners van de gefuseerde entiteit, goed voor 3% van het geleende bedrag. Dit fonds dient als veiligheidsnet in geval van moeilijkheden bij de terugbetaling.
2. **Reële zekerheden:**
 - Hypotheek op het gefinancierde gebouw, gewaardeerd op 2.500.000 €.
 - Pandrecht op het bouw materiaal dat met de lening is aangeschaft (bijv. zonnepanelen, ventilatiesystemen).

Impact voor de coöperanten van de gefuseerde entiteit (NEWB/F'IN COMMON)

- **Veiligheid:** Het risico is beperkt dankzij de garanties en medefinanciering.

- **Transparantie:** HouseForAll verbindt zich ertoe om een jaarlijks rapport te publiceren over de voortgang van het project, dat wordt gedeeld met de coöperanten.
- **Sociale return :** Directe deelname aan de creatie van betaalbare woningen, in lijn met de waarden van de sociale economie.

C. Analyse en besluitvorming door de Algemene Vergaderingen tegen de herfst van 2026

Een financieel projectiescenario zal worden voorgelegd aan het einde van de analyseperiode (herfst 2026). Dit scenario omvat het fusievoorstel of alternatieven, (versterkte partnerschap, duurzame samenwerking). Elke beslissing die structurele gevolgen heeft voor NEWB, valt uitsluitend onder de bevoegdheid van de Algemene Vergadering. Deze zal beslissen op basis van volledige en transparante informatie.

D. Mandaat voorgelegd aan de Buitengewone Algemene Vergadering van 7 februari 2026

Tijdens deze Algemene Vergadering zal aan de coöperanten worden voorgesteld om de Raad van bestuur de opdracht te geven om de haalbaarheid en de opportuniteit van een samenwerking met F'IN COMMON te analyseren. Dit omvat het onderzoeken van de implicaties op juridisch, financieel en regelgevend vlak, alsook het regelmatig communiceren over de voortgang van het werk.

Het proces van samenwerking zal openstaan voor andere Belgische actoren in de solidaire financieringssector.

Dit mandaat is strikt verkennend, tijdelijk beperkt en leidt niet tot onomkeerbare beslissingen. Elke beslissing die de coöperatie bindt, zal het onderwerp zijn van een nieuwe Algemene Vergadering.

7. Voorstelling van F'IN COMMON: Een solide en complementaire partner

F'IN COMMON is een coöperatie voor de financiering van de sociale economie, open voor burgersparen. Sinds de oprichting heeft F'IN COMMON meer dan 700 coöperanten verzameld, keert jaarlijks een dividend van 1% uit en heeft in vijf jaar tijd nul betalingsachterstanden. De kredietportefeuille bestrijkt essentiële sectoren zoals duurzame voeding, gezondheid, solidaire vastgoed, maatschappelijke dienstverlening of energie. Tot de realisaties behoren een lening van 2,1 miljoen euro aan de Université libre de Bruxelles om de energetische renovatie van haar gebouwen te versnellen, evenals de ondersteuning van projecten zoals La Menuiserie (een bedrijvencentrum gewijd aan de transitie) of Les Tournières (een coöperatie voor betaalbare en niet-speculatieve huisvesting).

8. Financieel plan voor de tussenperiode (tot 30 november 2026)

Tijdens deze periode zal de verzekeringsactiviteit worden behouden en ontwikkeld, en zullen twee voltijdse verzekeringsadviseurs behouden blijven, die rapporteren aan de Raad van bestuur van NEWB. De andere activiteiten zullen door FINANCITE worden overgenomen in de vorm van een dienstverleningscontract. NEWB zal, tegen vergoeding, haar reserves uitlenen aan F'IN COMMON, die ze zal herinvesteren in de sociale en duurzame economie. F'IN COMMON zal een beroep kunnen doen op de NEWB-gemeenschap om nieuwe kapitaal op te halen, volgens een overeenkomst die tussen beide partijen zal worden opgesteld en ondertekend. Deze regeling zorgt voor financieel evenwicht voor de periode juni-november 2026.

9. Conclusie

De fusie tussen NEWB en F'IN COMMON biedt een unieke kans om de solidaire financieringssector in België te versterken, door een speler te creëren die veerkrachtiger, zichtbaarder en effectiever is in het aanpakken van de sociale en ecologische uitdagingen van onze tijd. Door hun krachten te bundelen, kunnen deze twee coöperaties meer spaargeld van burgers aantrekken, de financieringsmogelijkheden voor projecten met impact verbreden en innovatieve garanties aanbieden om investeringen in de sociale economie en de ecologische transitie te beschermen.

Dit project past in een collectieve en participatieve aanpak, trouw aan de waarden van onafhankelijkheid, transparantie en democratie die NEWB en F'IN COMMON inspireren. Het belichaamt een concreet antwoord op de groeiende financieringsbehoeften van de sociale en duurzame economie, terwijl het coöperanten meer zicht geeft op de impact van hun spaargeld. De complementariteit van de expertise, netwerken en financiële instrumenten van beide entiteiten zal een structuur mogelijk maken die meer gewicht in de schaal kan leggen in het landschap van duurzame financiering.

De komende maanden zullen cruciaal zijn: de Buitengewone Algemene Vergadering van 7 februari 2026 zal het begin markeren van een proces van diepgaande analyse, dat met zorg en transparantie zal worden uitgevoerd. Coöperanten zullen worden uitgenodigd om actief deel te nemen aan deze reflectie, om ervoor te zorgen dat de definitieve beslissing, voorzien in de herfst van 2026, de aspiraties en waarden van de gemeenschap weerspiegelt.

Samen hebben NEWB en F'IN COMMON het potentieel om een sleutelspeler te worden in de sociale en ecologische transitie, door aan te tonen dat financiering een hefboom kan zijn voor positieve verandering, ten dienste van burgers en onze regio's. Dit project is een uitnodiging om een nieuwe pagina te schrijven in de geschiedenis van de solidaire financiering, waar elke spaarder een speler wordt van de wereld van morgen.